

ВІДГУК

на дисертацію Ван Цзяле «Формування педагогічно-інтерпретаційної ерудованості студентів факультетів мистецтв педагогічних університетів у процесі фахового навчання», представлену на здобуття ступеня вищої освіти доктора філософії в галузі знань 01 Освіта/Педагогіка за спеціальністю 014 Середня освіта (М-*музичне мистецтво)

В сьогоденнішніх умовах модернізації вищої системи освіти України вельми значущим є цілеспрямоване моделювання методики, яка озброює процес фахового навчання студентів факультетів мистецтв педагогічним інструментарієм, який спрямовує особистість майбутнього фахівця безпосередньо на підвищення результативності власного музичного виконавства. Необхідність розв'язання протиріччя між навчальним запитом, обумовленим значною інтерпретаційною активністю у всіх галузях фахового навчання майбутніх педагогів-музикантів, і відсутністю цільових методичних розробок для задоволення цього запиту щодо формування педагогічно-інтерпретаційної ерудованості, і обумовила актуальність дисертаційного дослідження, вплинувши на вибір його теми «Формування педагогічно-інтерпретаційної ерудованості студентів факультетів мистецтв педагогічних університетів у процесі фахового навчання».

Автором роботи розв'язання цієї проблеми реалізовано шляхом науково-теоретичного обґрунтування, розроблення, упровадження та експериментальної перевірки методичної стратегії безпосередньо у процесі фахового навчання.

Дисертаційне дослідження структуровано за класичним принципом написання робіт такого типу, а саме: вступ, три розділи, підрозділи,

висновки до кожного розділу, загальні висновки, додатки, список використаних джерел до кожного розділу.

У вступній частині дисертації чітко визначено об'єкт, предмет, мету, завдання та інші наукові рубрики дослідження, подано матеріал щодо апробації експериментальних матеріалів тощо.

Мета дослідження визначена як науково-теоретичне обґрунтування, розроблення та перевірка експериментальним шляхом методики формування педагогічно-інтерпретаційної ерудованості студентів факультетів мистецтв педагогічних університетів у процесі фахового навчання.

У ПЕРШОМУ РОЗДІЛІ ДИСЕРТАЦІЇ «Науково-теоретичні основи проблеми формування педагогічно-інтерпретаційної ерудованості студентів факультетів мистецтв педагогічних університетів у процесі фахового навчання» автором було проведено аналіз наукового доробку останнього десятиріччя, представленого монографіями, дисертаціями, фаховими публікаціями, науково-методичними посібниками та підручниками, в яких розкрито педагогічні, культурологічні, герменевтичні аспекти основної категорії дослідження та її складових, окреслено шляхи її формування в студентів факультетів мистецтв у процесі фахової підготовки.

Проведений аналіз наукової літератури з предмету дослідження дозволив Ван Цзяле сформулювати визначення поняття «педагогічно-інтерпретаційна ерудованість студентів факультетів мистецтв» та розробити структуру даного феномена. Так, *гносеологічно-мотиваційний компонент* окреслює спрямованість індивідуальних пізнавальних пошуків студента, що розкривається в особистісних і професійних інтересах, мотивах і прагненнях щодо майбутньої педагогічно-інтерпретаційної діяльності та стійкій мотивації до саморозвитку і професійного зростання в процесі фахової підготовки майбутнього вчителя. *Інформативно-*

засвоювальний компонент зорієнтований на визначення характеру роботи майбутнього фахівця з інформацією та можливістю її засвоювати. *Творчо-реалізаційний компонент* окреслює спроможність переведення набутих знань в практичну площину з можливістю їх творчого застосування, позначає процеси самоаналізу, самооцінки та коректування педагогічно-інтерпретаційних дій майбутнього вчителя мистецтва. Дослідження структурних компонентів педагогічно-інтерпретаційної ерудованості, конкретизація їх змістового наповнення дозволили окреслити критерії та показники їх сформованості.

У ДРУГОМУ РОЗДІЛІ ДИСЕРТАЦІЇ «Принципи, педагогічні умови та етапи формування педагогічно-інтерпретаційної ерудованості студентів факультетів мистецтв у процесі фахового навчання» на основі компетентнісного та діяльнісно-особистісного аспектів фахового навчання студентів факультетів мистецтв як методологічного підґрунтя формування їх педагогічно-інтерпретаційної ерудованості, розкрито та обґрунтовано всі складові розробленої методичної моделі формування означеного феномена. Автором охарактеризовано педагогічно-інтерпретаційну ерудованість в якості одного із змістоутворюючих чинників *професійної компетентності* студентів факультетів мистецтв, який відповідає за розширений обсяг знань у педагогічній роботі з учнями у галузі інтепретаційного опрацювання музичних творів, а також за здатність до творчого оперування цими знаннями на уроках музичного мистецтва та під час позакласної діяльності. На базі застосування компетентнісного підходу було розроблено і сформульовано уточнення поняття «фахове навчання студентів факультетів мистецтв» в якості багатовимірного інтегративного процесу паралельного оволодіння вокально-хоровими, диригентськими, виконавсько-інструментальними, музично-теоретичними та іншими знаннями, уміннями та навиками, спрямованого на формування однойменних компетентностей, які складають основу професійної

компетентності майбутнього вчителя музичного мистецтва. Одним з змістоутворюючих чинників професійної компетентності, який об'єднує у її складі вокально-хорову, диригентську, виконавсько-інструментальну та музично-теоретичну компетентності, є *провадження педагогічно-інтерпретаційної діяльності* під час вокально-хорової, диригентської, виконавсько-інструментальної та музично-теоретичної роботи, яка забезпечує основні сегменти комбінованого уроку музичного мистецтва та позакласної діяльності в закладах середньої освіти.

Дисертантом конкретизовано й охарактеризовано принципи формування педагогічно-інтерпретаційної ерудованості у процесі фахового навчання майбутніх учителів музичного мистецтва: *принцип єдності й цілеспрямованості*, який підпорядковує й спрямовує всі складові процесу фахового навчання на інтелектуально-творчий розвиток студентів факультетів мистецтв; *принцип ціннісно-сислового стимулювання*, який спонукає майбутніх учителів музичного мистецтва у процесі фахового навчання до формування власної педагогічно-інтерпретаційної ерудованості як культурної цінності, що несе в собі особистісний смисл щодо набуття майбутнім учителем високого рівня фаховості, постійного удосконалення власних професійних можливостей під час фахового зростання; *принцип стимулювання педагогічно-інтерпретаційної активності*, який ґрунтується на усвідомленості студентами факультетів мистецтв педагогічних університетів важливості педагогічно-інтерпретаційної роботи як одного з провідних факторів формування музичної культури в учнів і забезпечує систематичність провадження педагогічно-інтерпретаційної діяльності; *принцип особистісної орієнтації фахового навчання*, який передбачає всеохоплююче врахування пізнавальних, художньо-естетичних потреб та інтересів майбутніх учителів музичного мистецтва під час формування в них педагогічно-інтерпретаційної ерудованості; *принцип рефлексивного*

осмислення важливості формування педагогічно-інтерпретаційної ерудованості для фахового провадження педагогічно-інтерпретаційної діяльності як об'єднуючого чинника професійної компетентності вчителя музичного мистецтва.

Педагогічні принципи логічно доповнюються обґрунтованими педагогічними умовами, а саме: першою стрижневою педагогічною умовою формування педагогічно-інтерпретаційної ерудованості в майбутніх учителів музичного мистецтва визначено педагогічне забезпечення консолідації знань, що належать до царини інтерпретаційного опрацювання музичних творів, із знаннями, що належать до царини, зміст якої інтегрує педагогічні, методичні знання, спрямовані на стимуляцію колективної інтерпретаційної активності учнів; другою педагогічною умовою формування педагогічно-інтерпретаційної ерудованості студентів факультетів мистецтв визначено варіативне застосування заохочувального педагогічного інструментарію, який ґрунтується на групі методів мотиваційного стимулювання мистецького навчання, поєднаний із інформаційно-комунікаційними формами, методами і засобами; третьою педагогічною умовою формування досліджуваного феномена визначено цілеспрямоване конструювання педагогічного інструментарію на основі наскрізного застосування теоретичних методів аналізу, синтезу, порівняння, узагальнення, абстрагування, конкретизації, класифікації тощо, тотожних однойменним мисленнєвим операціям з метою активізації операційно-процесуальної основи інтелектуальної діяльності.

Педагогічні умови формування педагогічно-інтерпретаційної ерудованості сформульовані коректно, а педагогічний інструментарій, розроблений у відповідності до педагогічних умов, є дієвим і продуктивним, оскільки їх застосування забезпечило в студентів факультетів мистецтв сформованість пізнавальної спрямованості на набуття знань у галузі інтерпретаційної педагогіки шляхом педагогічного

стимулювання пізнавальних інтересів та підтримання стійкої тенденції на поглиблення потребового спонукання у галузі педагогічно-інтерпретаційної діяльності, уможливило набуття студентами високого рівня педагогічно-інтерпретаційної обізнаності й обумовило підвищення рівня IQ за рахунок інтенсифікації механізму мисленневих дій та операцій;

На основі застосування діяльнісно-особистісного підходу було розроблено авторське визначення сутності поняття «педагогічно-інтерпретаційна діяльність», яку доречно окреслити як складну, бінарно-спрямовану продуктивно-творчу діяльність, яка спрямована на утворення оригінального, самобутнього мистецького продукту, яким є художня інтерпретація музичного твору та спрямована на формування умінь самостійного інтерпретаційного опрацювання музичних творів в учнів на підґрунті залучення власних педагогічних підходів до інтерпретаційних завдань.

Автором встановлено, що застосування компетентнісного та діяльнісно-особистісного підходів до процесу фахового навчання студентів факультетів мистецтв педагогічних університетів загалом і до процесу формування педагогічно-інтерпретаційної ерудованості зокрема утворюють *методологічне підґрунтя* для спрямування процесу фахового навчання на формування професійної компетентності майбутніх учителів музичного мистецтва.

Заслуговує на увагу представлена *методична модель* формування педагогічно-інтерпретаційної ерудованості студентів, яка від мети дослідження до формування означеного феномена представляє повний технологічний цикл. Формування означеного феномена здійснено у три етапи (когнітивно-накопичувальний, понятійно-операційний, рефлексивно-продуктивний), на кожному з яких застосовано доцільні методи.

У ТРЕТЬОМУ РОЗДІЛІ ДОСЛІДЖЕННЯ «Дослідно-експериментальна робота з упровадження та перевірки ефективності методики формування педагогічно-інтерпретаційної ерудованості студентів факультетів мистецтв у процесі фахового навчання» розкрито зміст і результати констатувального, формувального та контрольного етапів експерименту; визначено відповідні критерії, показники та рівні сформованості досліджуваного феномена.

Автором упроваджено розроблену поетапну методику формування педагогічно-інтерпретаційної ерудованості студентів факультетів мистецтв у процесі фахового навчання. Оптимальним, на думку Ван Цзяле, є розподіл процесу підготовки студентів за трьома, логічно побудованими етапами: когнітивно-накопичувальним, понятійно-операційним, рефлексивно-продуктивним з відповідним застосуванням певних методів навчання. Застосування розробленої й упровадженої методики з формування педагогічно-інтерпретаційної ерудованості студентів факультетів мистецтв педагогічних факультетів у процесі фахового навчання забезпечило переконливу динаміку зростання сформованості досліджуваного феномена на високому та середньому рівнях в експериментальній групі.

Отримані позитивні результати експериментальної роботи були обумовлені вельми вдалим конструюванням методичного забезпечення, зокрема сукупністю методів, спеціально розроблених для кожного з етапів формувального експерименту, підвищенню продуктивності процесу фахового навчання.

Переконливі дані експериментального дослідження, підтверджені методами математичної статистики, довели ефективність авторської методики формування педагогічно-інтерпретаційної ерудованості студентів факультетів мистецтв у процесі фахового навчання. Мета дослідження досягнута, завдання виконані, що підтверджують висновки

дисертації. Усі отримані автором результати є новими, достовірними та належно обґрунтованими, і повною мірою відображені у публікаціях автора у фахових виданнях.

Якісно проведена статистична обробка порівняльних результатів дослідження не тільки підтвердила ефективність проведеної поетапної методики, але дозволила стверджувати про необхідність її екстраполяції.

Незважаючи на загальну позитивну оцінку дисертації хочемо зробити деякі зауваження та побажання, а саме:

1. Розкриваючи теоретико-методологічні засади формування педагогічно-інтерпретаційної ерудованості студентів факультетів мистецтв педагогічних університетів у процесі фахового навчання автору бажано було б більш широко висвітлити взаємозв'язок між процесом формування педагогічно-інтерпретаційної ерудованості студентів та всебічним врахуванням індивідуальних можливостей кожного студента.

2. На нашу думку, слід було б додати в роботу напрям невирішених питань формування педагогічно-інтерпретаційної ерудованості студентів педагогічних університетів у процесі фахового навчання та напрями подальших досліджень, що збагатило б науково-теоретичну частину дослідження.

3. Доцільно було б у дослідженні ширше висвітлити напрями творчого втілення прогностичних ідей зарубіжного досвіду у вітчизняну теорію й практику.

4. У III розділі дисертаційного дослідження докладно висвітлені різноманітні методи формування педагогічно-інтерпретаційної ерудованості студентів у процесі фахового навчання. Доречно було б більш широко висвітлити методи педагогічної підтримки та міні-дискусії на першому (когнітивно-накопичувальному етапі) експериментальної роботи, так як саме на цьому етапі забезпечується формування вектору

особистісної пізнавальної спрямованості, направленою на постійне накопичення й розширення кола означених знань.

5. З метою поглиблення теоретичної та практичної значущості дослідження бажано було б більш рельєфно окреслити власні позиції автора роботи щодо формування педагогічно-інтерпретаційної ерудованості студентів факультетів мистецтв педагогічних університетів у процесі фахового навчання.

Враховуючи актуальність, новизну, оригінальність, завершеність і цілісність дисертації «Формування педагогічно-інтерпретаційної ерудованості студентів факультетів мистецтв педагогічних університетів у процесі фахового навчання», вагомий внесок дослідника в теорію і практику сучасної вищої музичної освіти, зміст і оформлення результатів дослідження, що відповідає вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44 і «Порядку присудження наукового ступеня та присвоєння вченого звання старшого наукового співробітника» щодо написання робіт такого типу, а її автор Ван Цзяле, заслуговує на присудження наукового ступеня вищої освіти доктора філософії в галузі знань 01 Освіта/Педагогіка за спеціальністю 014 Середня освіта (Музичне мистецтво).

Офіційний опонент:

доктор педагогічних наук, професор,
декан педагогічного факультету
Кам'янець-Подільського національного
університету імені Івана Огієнка

Віктор ЛАБУНЕЦЬ

